Annus X - Vol. X 2 Novembris 1918 Num. 11

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

LITTERAE APOSTOLICAE

I

PRAEFECTURA APOSTOLICA « DE BETAFO » IN VICARIATUM APOSTOLICUM ERIGITUR.

BENEDICTUS PP XV.

Ad perpetuam rei memoriam. — Laeto semper accipimus animo sacram aliquam expeditionem tantum fidei incrementum suscepisse, ut necesse sit eam de novis potioribusque subsidiis in Domino providere. Cum igitur Praefectura Apostolica *de Betafo* in insula *Madagascar*, ob actuosum missionariorum *de la Salette* studium, aucto fidelium numero, non minus quam florenti opera ac disciplina commendetur; Nos, quo christiana religio ibidem facilius satiusque proferatur, eandem Missionem ad altiorem dignitatis gradum libentes promovemus. Quare, de consilio quoque VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalium Christiano nomini propagando praepositorum, Praefecturam Apostolicam *de Betafo*, in insula *de Madagascar*, de Apostolicae potestatis Nostrae plenitudine, praesentium tenore, motu proprio, certa scientia et matura deliberatione Nostra, in Apostolicum Vicariatum, eodem ei servato nomine, erigimus et constituimus. Novo propterea huiusmodi Vicariatui omnia et singula tribuimus iura, privilegia, honores, indulta, quae ad sacras has Missiones pertinent. Decernentes praesentes Litteras firmas, validas atque efficaces semper exsistere et fore, suosque plenarios atque integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos pertinent, in omnibus et per

omnia plenissime suffragari: sicque iudicandum esse ac definiendum, irritumque atque inane fieri si secus super his, a quoquam, auctoritate qualibet, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIV mensis augusti MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

II

PRAEFECTURA APOSTOLICA NIGERIAE OCCIDENTALIS IN VICARIATUM APOSTOLICUM ERIGITUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Summa afficimur laetitia, quum Nobis refertur sacram aliquam Missionem tam uberes in Domino fructus dedisse, ut eam ad potiorem dignitatis gradum evehere oporteat. Id de Praefectura Apostolica Nigeriae Occidentalis audivimus, ac de consilio etiam VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, eam in Vicariatum Apostolicum libenti quidem animo erigere statuimus. Quare ut catholico nomini aeternaeque fidelium saluti in Africa Septentrionali bene, prospere ac feliciter eveniat, atque ut suscepti labores ac fructus in Apostolica Nigeriae Occidentalis Missione latius multiplicentur, Apostolicam eandem Praefecturam motu proprio, certa scientia ac matura deliberatione Nostra, de Apostolicae potestatis Nostrae plenitudine, praesentium tenore, in Vicariatum Apostolicum, iisdem servatis nomine et limitibus, erigimus ac constituimus, cum omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis, praerogativis, indultis, quae ad huiusmodi Vicariatus Apostolicos pertinent. Decernentes praesentes Litteras firmas, validas atque efficaces semper exsistere et fore, suosque plenarios atque integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos pertinent, in omnibus et per omnia plenissime suffragari: sicque iudicandum esse ac definiendum, irritumque atque inani fieri si secus super his, a quoquam, auctoritate qualibet, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIV mensis augusti MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

III

TEMPLUM B. MARIAE VIRG. DE MERCEDE IN CIVITATE BARCINONENSI TITULO ET PRIVILEGIIS BASILICAE MINORIS DECORATUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Conspicua templa in memoriam magni alicuius eventus erecta, quaeque non minus artis operibus quam et cultus splendore et potissimum fidelium pietate praestent, de more institutoque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, honoribus privilegiisque cumulare libenti quidem animo solemus. Itaque omnibus compertum et exploratum est, Barcinone, in urbe nobilissimae Hispanorum gentis praeclara, regale exsistere templum, quod singulare et celeberrimum illud ostentum in mentem revocat, quum septem abhinc saeculis, ineunte mense augusto anno MCCXVIII Deipara Virgo devoto filio suo Petro Nolasco, cupiditate flagranti christianos captivos ex immani infidelium servitute redimendi, sese conspiciendam obtulit. Perillustris huiusmodi aedes, in honorem B. Mariae Virginis a Mercede exstructa atque ob aucta fidelium numerum et pietatem, prioribus et sacello et templo, Dei Matri pariter sacris, substituta, tandem a. MDCCLXXV eidem Virgini dicata fuit ac multis spectatisque nominibus prae ceteris excellit. Eius enim amplitudo renidet arte, ac superpositus tholus, aeneum simulacrum Deiparae Virginis in summo fastigio ferens, eminus conspicitur. In interiore autem templi parte et super maius Altare pervetus Virginis Mercedoniae asservatur aliud simulacrum, catalaunica arte ex ligno mirifice sculptum, quod a sancto Petro Nolasco religiosissime traditum fuit. Incredibile memoratu est quam locupleti ac vere regio apparatu aeque ac innumeris donariis virginea illa statua cohonestetur, quam non modo cives Barcinonenses, verum etiam universa gens Hispanica, et Catalauniae, Castellae ac deinceps omnium Hispaniarum Reges sunt imprimis eximia religione venerati. Neque praeterire fas est, eandem sacram aedem suo quoque tempore praestantissimos adiisse viros, qui, vitae sanctimonia ac recte factis Christi Ecclesia illustrata, altarium honores meruerunt. Quo in certamine pietatis Sacrorum Antistites Barcinonenses principem, ut par est, obtinuere locum, atque ab hac Apostolica Sede una cum clero et populo impetrarunt, ut B. M. Virgo a Mercede non solum ipsorum civitatis, sed totius Ecclesiae Barcinonensis praecipua declararetur Patrona. Lectum autem Capitulum ipsius Cathedralis Ecclesiae Barcinonensis simul cum Episcopo sollem-

nia in Deiparae Virginis Mercedoniae templo quotannis peragit, ac die anniversario Mariae Descensionis Virgineum Simulacrum, e suo loco eductum, supplicationibus ac pompa in Ecclesia Cathedrali honorificentissimo cultui proponit, et festis inde celebratis, haud minore sollemnitate et confertissimo comitante populo ad suum sanctuarium restituit. Mira praeterea sunt studium ac sollertia tum parochi tum sacerdotum coadiutorum in suis inibi fungendis muneribus, neque sanctuario deest Collegium Beneficiariorum, quorum assidua opera templi decus quam maxime adaugetur. Denique fidelium utriusque sexus et cuiuslibet ordinis Sodalitates, quae religionem et caritatem exercent, Dei Matri honorem certatim praestant, ac statis etiam diebus et horis preces ante Eius Iconem effundere solent. Hoc mariale sanctuarium tot tantisque de causis celebratum, Romanorum quoque Pontificum, ut aequum est, sollicitudinem excitavit, atque ita festum Deiparae Virginis de Mercede Ordini Mercedonio a rec. me. Gregorio IX concessum, ab alio Decessore Nostro Innocentio XIII ad universam Ecclesiam extensum fuit, et fel. rec. Pius Papa IX eandem Virginem Mercedoniam sive Barcinonis sive cunctae dioeceseos Patronam constituit ac renuntiavit, dum Leo XIII tam insigne simulacrum aurea corona redimiendum sollemniter decrevit. Hisce insuper honoribus ac privilegiis aliae nonnullae sunt additae concessiones, nam indulgentiarum copiae, quibus et opus redemptionis captivorum et pietatis exercitationes ditata fuerunt, rec. me. Pius Papa X decessor Noster indulgentiam de Portiuncula nuncupatam adiunxit, et Nos ipsi, sanctuarii fama ac fidelium desiderio permoti, facultatem peramanter largiti sumus, cuius vi media nocte, diem quartum et vicesimum septembris praecedente, quo festum B. M. Virginis a Mercede celebratur, Sacrum in ipso sanctuario confici potest. Quae omnia venerabilem fratrem Henricum Reig et Casanova, praesulem Barcinonensem, votis ac suffragiis cleri populique fultum, facile ad Nos rogandum induxerunt, ut hoc parochiale regale templum ad potiorem dignitatis gradum evehere dignaremur, ac Nos, omnibus et singulis mature perpensis, de consilio etiam VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalium sacris ritibus tuendis, huiusmodi preces benigne excipiendas existimavimus. Quare, praesentium tenore, Apostolica auctoritate Nostra memoratum parochiale regale templum, in honorem Deiparae Virginis a Mercede Barcinone erectum, Basilicae Minoris titulo perpetuum in modum augemus, illique omnia et singula conferimus iura, privilegia, honores, praerogativas, indulta, quae minoribus huius almae Urbis Nostrae Basilicis de iure competunt. Decernentes praesentes Litteras firmas, validas atque efficaces semper exsistere et fore, suosque plenarios atque integros effe-

ctus sortiri et obtinere, illisque ad quos pertinent, in omnibus et per omnia plenissime suffragari: sicque iudicandum esse ac definiendum, irritumque atque inane fieri si secus super his, a quoquam, auctoritate qualibet, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die x mensis septembris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

IV

SUB EXITUM SAECULI VII EX QUO S. FRANCISCUS ASSISIENSIS PALAESTINAM ADIIT, FRATRUM MINORUM IN LOCIS SANCTIS CUSTODIENDIS LAUDANTUR PROMERITA, ET IURA, PRIVILEGIA, INDULGENTIARUM MUNERA, IIS AB APOSTOLICA SEDE CONCESSA, CONFIRMANTUR.

BENEDICTUS PP. XV.

Ad perpetuam rei memoriam. — Inclytum Fratrum Minorum conditorem, Franciscum Assisiensem in Palaestinam se contulisse et Sepulcrum Domini invisisse argumentis constat adeo certis et illustribus ut in dubium vocari non liceat. Nec minus consentiunt historici hoc iter ab eo habitum esse anno MCCXIX cum, fere biennio ante, alumnos aliquot in Syriam misisset qui Iesu Christi Evangelium, ubi primum insonuit, praedicando propagarent. Ex eo tempore usque ad hanc diem Fratres Minores ibi sine ulla intermissione manserunt, obtinentes Provinciam Terrae Sanctae, omnium quidem totius Franciscalis Ordinis nobilissimam quam Patriarcha sanctissimus fundaverat. Palaestinensia autem, quae divinus ipse christiani nominis Auctor consecravit, augusta religionis monumenta, Dei providentis consilio accidit ut et in manus Ecclesiae catholicae iure dominii et proprietatis cederent, et Ordini Fratrum Minorum conservanda ac tuenda committerentur. Etenim magna semper exstitit erga Fratres Minores, qui in Palaestina pro Christi gloria elaborarent, benevolentia Sedis Apostolicae: quam benevolentiam tum declarant Gregorii IX Apostolicae Litterae *Si Ordinis Fratrum Minorum*, anno MCCXXX datae, quibus ii Patriarchae Hierosolymitano et Antiocheno commendantur; tum non obscure hoc indicat quod pluries ad *Soldanos* Aegypti pro christianorum defensione apostolicas legationes obierunt. Eademque de causa Locorum Sanctorum possessionem mature nacti sunt, ac semper deinceps Romani Pontifices, occasione

oblata, privilegium eisdem Fratribus eadem Loca custodiendi confirmarunt. Ita Clemens VI in Constitutione *Gratias agimus* die XXI novembris MCCCXLII; Martinus V in Constitutione *Ad assiduum* die VII iulii MCCCCXX; et Innocentius XI qui in Constitutione *Exponi nobis*, anno MDCLXXXVI edita, haec habet: « Sancta Loca Palaestinae, sive Ter« rae Sanctae, ac praesertim sanctissimum Domini Nostri Iesu Christi « Sepulcrum, quemadmodum antehac per Fratres Ordinis Minorum ex « huius Sanctae Sedis Apostolicae concessione custodita fuerunt, ita in « posterum quoque ab iisdem Fratribus custodiri, regi et gubernari, « auctoritate Apostolica, tenore praesentium statuimus et ordinamus ». Quam varium vero et quam multiplex munus sit Fratribus Terrae Sanctae Custodibus, quantorumque laborum ac sumptuum, nemo est qui ignoret. Eorum est enim et divinum tueri cultum in sanctuariis Hierosolymae, Bethleem, Nazareth aliisque; et peregrinos undique, pietatis causa, advenientes gratuito hospitio accipere; et catholicis latinis ex Iudaea, Galilaea, Syria, Aegypto ac Cypro curam animarum impendere, scholis, orphanotrophiis praesidiisque eiusmodi adiunctis; et sacras Missiones ad infideles et acatholicos, maxime in Syria superiore et in Armenia constitutas, exercere. Iam molestias et incommoda omne genus ab iis hoc tanto tempore tolerata non facile quis explicet. Complures numerantur qui ex iis pro fide catholica vitam profuderunt; plurimi autem qui, pestilentia affectis inserviendo, caritatis martyres occubuerunt. Merito igitur fel. rec. Pius IX, anno MDCCCXLVI in Apostolicis Litteris *Romani Pontifices* ita eos dilaudavit: « Romanorum Antistitum « curis praeclare responderunt S. Francisci alumni, utpote qui nihil « plane laboris atque aerumnarum neque ipsius vitae discrimen recu« sarunt, quo commisso officio satisfacerent ». Similiter fel. rec. Leo XIII in Apostolicis Litteris *Salvatoris ac Domini*, die XXVI decembris MDCCCLXXXVII datis: « Pontifices iam a vetustissimis temporibus ea ad loca, pretioso « Humanati Verbi sanguine purpurata, oculos convertentes, catholici « nominis gentes ad Christi Sepulcrum recuperandum excitarunt, et « postquam illud denuo in infidelium ditionem cecidit, et Fratribus « Minoribus S. Francisci Assisiensis tantummodo licuit ea asservare, « numquam destitere quin, quacumque ope possent, custodiae saltem « consulerent, et Fratrum eorumdem, quos neque persecutionum, neque « vexationum, neque saeva cruciatuum discrimina tanto unquam ab « incoepto deterruerunt, praesentibus necessitatibus pro re ac tempore « providerent ».

Cum autem qui Loca Sancta custodiunt, Franciscales opus in manibus habeant maximi impendii, cui quidem ipsi se inopes suppetere

non possunt, admiranda sane est divina benignitas quae catholicorum ex omni ordine largitatem in eorum subsidium excitare numquam destitit. Quo in genere Romani Pontifices nimirum ceteris anteire visi sunt, non solum pro sua ipsorum facultate opitulando, sed etiam vel praecipiendo ut in unaquaque orbis catholici dioecesi certae collationes pro Terrae Sanctae necessitatibus fierent, vel communi pietati in eamdem causam, propositis quoque Pontificalis Indulgentiae muneribus, stimulos addendo.

Haec Nos commemorata volumus, septimo iam exeunte saeculo, ex quo Seraphicus Patriarcha in Palaestinam venit; eo magis quod, considerantes quemadmodum his difficillimis temporibus Fratres Minores in Terrae Sanctae custodia se gesserint, eos videmus suorum maiorum laudibus omnino dignos exstitisse.

Quare cum sanctam et salutarem eorum operam magni a Nobis fieri profitemur, tum quam habent a decessoribus Nostris demandatam sibi curam Loca Sancta custodiendi, eam libentissime eisdem confirmamus cum omnibus iuribus, privilegiis et indulgentiis quibus usque adhuc usi sunt. Postremo tamquam *exclusivam* habentes normam a fel. rec. Leone XIII in Litteris, quas diximus, *Salvatoris ac Domini* traditam, Locis Sanctis subveniendi, quod is ibidem decrevit, idem Nos de Apostolica Nostra auctoritate decernimus « ut venerabiles fratres « Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi et alii totius terrarum orbis loco- « rum Ordinarii, sub sanctae obedientiae vinculo curare teneantur, ut « respective in cuiuscumque dioecesis parochiali ecclesia, una saltem « singulis annis vice, nempe feria sexta maioris hebdomadae, vel alio « ad uniuscuiusque Ordinarii lubitum similiter tantum quotannis eligendo « die, fidelium caritati Sanctorum Locorum necessitates proponantur. « Pari autem auctoritate expresse interdicimus, atque prohibemus, ne « quis audeat vel praesumat eleemosynas pro Terra Sancta quomodo- « libet collectas in alios usus convertere atque immutare. Propterea « iubemus, collectas, et superius dictum est, eleemosynas parochum « Episcopo, Episcopum tradere proximiori Ordinis S. Francisci pro « Terra Sancta Commissario; hunc autem curare volumus ut eaedem « quam citius Hierusalem ad Sanctorum Locorum Custodem, ut moris « est, transmittantur ».

Has Litteras firmas et validas haberi volumus et iubemus, contrariis non obstantibus quibuslibet.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die IV octobris, in festo S. Francisci Assisiensis, anno MCMXVIII, Pontificatus Nostri quinto.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

EPISTOLAE

I

AD LUDOVICUM NAZARIUM S. R. E. CARD. BÉGIN, ARCHIEPISCOPUM QUEBECENSEM, CETEROSQUE ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS REGIONIS CANADENSIS: MUTUA INTER FIDELES CONCORDIA ITERUM COMMENDATA, DANTUR NORMAE QUOAD SCHOLASTICAM LEGEM A GUBERNATORIBUS ONTARII STATUS LATAM.

Dilecte fili Noster, venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Litteris apostolicis *Commisso divinitus,* quas ad vos dedimus die VIII septembris MCMXVI, clerum populumque catholicum regionis vestrae impenso studio hortabamur ut contentiones omnes animorumque simultates deponerent sive ratione stirpium exortas sive ex diversitate linguarum: simul autem monebamus ut si quas, his de causis, controversias in posterum agitari contingeret, eae caritate incolumi definirentur, *prout* scilicet *decet sanctos, sollicitos servare unitatem spiritus in vinculo pacis.*

Hortationem Nostram non in vacuum, tribuente Deo, cessisse gratulamur; ea etenim a fidelium coetu, non modo qua par erat observantia excepta fuit, verum etiam communi plausu ac laetitia, ut liceret ideo spem bonam concipere tranquillitatem et concordiam inter canadenses catholicos esse in posterum regnaturam.

At vero, haud multo post, quaedam infauste inciderunt, quae, etsi malae nullius menti tribuenda videntur, sed tamen initam perturbavere pacem ac nova discordiarum semina animis indiderunt. Hinc factum ut ex utraque parte concertantium iterum ad Nos appellaretur, Nosque, per sententiam Nostram, sequestri pacis invocaremur.

Agitur nempe de lege scholastica, quam Ontarii gubernatores iam inde ab anno MCMXIII sanciverunt pro scholis bilinguibus anglo-gallicis. Eam etenim alii ut iniustam traduxere totisque impugnare viribus censuerunt: alii ex adverso nec adeo severe notandam nec tam acriter oppugnandam sunt arbitrati. Opinionum diversitatem sequutum est animorum discidium.

Cum igitur res tota sententiae Nostrae fuerit delata, Nos quaestionem, pro eiusdem gravitate, diligentissime perpendimus, et ab Emis etiam Patribus Cardinalibus S. Consilii Consistorialis perpendi mandavimus. Quapropter, omnibus considerate inspectis, hoc Nobis edicendum duximus atque edicimus: Posse non iniuste Franco-Canadenses de dicta lege scholastica opportunas a Gubernio declarationes postulare,

simulque ampliora quaedam concedi sibi et desiderare et exquirere. Eiusmodi certe sunt: ut inspectores pro *scholis separatis* catholici destinentur; ut primis annis, quibus pueri scholas frequentant, in aliquibus saltem disciplinis tradendis, praesertim vero ac prae ceteris in christianae doctrinae institutione proprii ipsorum sermonis usus concedatur; ut liceat etiam catholicis *normales* quas aiunt scholas constituere ad magistros formandos. - Haec tamen omnia, et si quae utilia sunt alia, sic a catholicis petenda sunt ac persequenda ut rebellionis speciem ne habeant neque violentis aut non legitimis utantur modis; verum pacate ac modeste, ea videlicet adiumenta omnia adhibendo quae civium cuique ex lege legitimoque more permittuntur ad meliora assequenda quae sibi deberi autument. - Id autem, in re praesenti, eo securius ac liberius asserimus, quod suprema ipsa auctoritas civilis agnoverit et fassa sit legem scholasticam ab Ontarii gubernatoribus latam obscuritate aliqua laborare nec facile determinari posse quinam latae legis limites esse queant.

Hos ergo intra fines et modos Franco-Canadensibus libertas esto ad assequendas in lege scholastica interpretationes mutationesve quas optent. Nemo tamen, in posterum, in hac materia, quae ad catholicos omnes pertinet, tribunalia civilia adire ausit litesque inferre nisi conscio ac probante cuiusque Episcopo; qui quidem, in eiusmodi quaestionibus, nihil constituet nisi communicatis consiliis cum aliis sacrorum Antistitibus ad quos proxime res spectet.

Nunc autem ad universos Canadensis Dominii Episcopos fratres Nostros convertere sermonem libet, eisque hortationem, quam ante duos annos dedimus, toto studio imoque ex animo iterare; ut sint nempe *cor unum et anima una,* nec sit schisma inter ipsos neque ratione stirpium neque ratione sermonum. Unus enim atque idem Spiritus *posuit eos regere Ecclesiam Dei,* Spiritus videlicet unitatis et pacis. Sic utique, *forma facti gregis ex animo,* [1] maiore auctoritate et efficacitate fas erit vobis, venerabiles fratres, sacerdotibus vestris praescribere (et ut districte praescribatis praecipimus) ut animorum concordiam et ipsi servent et a fidelibus, verbo exemploque suo, servari contendant. Quem ad finem, placet hic iterum atque iterum commendare quae in prioribus Apostolicis Litteris commendavimus: *studeant* nempe *sacerdotes omnes in utraque lingua, anglica et gallica, peritiam usumque habere, invidiisque omnibus amotis, modo una modo altera utantur pro fidelium necessitate.*

Meminerint demum catholici fideles omnes nihil sibi antiquius esse

[1] I, Petr., v. 3.

posse ac debere quam caritatem servare invicem, sic enim se discipulos Christi probabunt: ***In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem;*** [1] quod sane tum maxime praestandum est quum dissensionum causae sive ex opinionum discrepantia sive ex utilitatum oppositione enascuntur. Severe autem moneri volumus tam e clero quam ex fidelium coetu universos, quicumque, contra Evangelium doctrinas ac praescripta Nostra, conflictationes, quibus Canadenses ad hoc tempus divisi fuerunt, alere porro aut acuere ausint. Quod si, quod Deus avertat, parere quis detrectaverit, non dubitent Episcopi, antequam res ingravescat, eum ad Apostolicam Sedem deferre.

Divinorum munerum auspicem et peculiaris Nostrae benevolentiae testem, vobis, dilecte fili Noster ac venerabiles fratres, et gregi cuique vestrum commisso, apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die VII iunii, in festo sacratissimi Cordis Iesu, MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD R. P. D. IOANNEM IOSEPHUM KOPPES, EPISCOPUM LUXEMBURGENSEM, QUEM ANNOS L A SACERDOTIO SUSCEPTO COMPLENTEM GRATULATIONIBUS ET VOTIS PROSEQUITUR.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. - Variis sane animi sensibus afficimur tua causa; cum enim de natali sacerdotii tui quinquagesimo, qui appropinquat, tum de incommoda, qua laboras, valetudine facti sumus certiores. Ita, non sine Dei consilio, in humanis fit rebus ut gaudia interdum permisceantur doloribus. Nos vero qui tuam iampridem novimus vel constantiam in religione tuenda vel in apostolica colenda Sede pietatem, facere non possumus quin te simul gratulatione et consolatione prosequamur. Quare illud enixe a Deo petimus, quod est tuis omnibus optatissimum, ut, valetudine confirmata, istius ecclesiae bono, in quam studium, laborem, industriam diu contulisti, alacritate pristina prospicere possis: idque multos annos meritorum similiter plenos. Faustitatis eius autem augendae causa, tibi liceat cum libuerit, vel per te vel per alium, benedictionem praesentibus cum plenaria indulgentia nomine et auctoritate Nostra, usitatis condicionibus, semel impertire. Ac caelestium auspicem munerum praeci-

[1] IOAN., XIII, 35.

puaeque benevolentiae Nostrae testem, tibi, venerabilis frater, et clero populoque qui tuis est curis concreditus, apostolicam benedictionem amanter in Domino largimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXI mensis augusti MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

III

AD IACOBUM S. R. E. CARD. GIBBONS, ARCHIEPISCOPUM BALTIMORENSEM, CUI NATALEM EPISCOPATUS QUINQUAGESIMUM PROPEDIEM ACTURO GRATULATUR EX ANIMO.

Dilecte fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. - Iucundum sane nuntium nuper accepimus: proximo mense octobri, cum fauste natalem ages episcopatus tui quinquagesimum, communibus laetitiae et amoris significationibus te tuos cives prosecuturos esse. Profecto tam illustri loco in Americae conspectu, ob merita, laus tua sita est, ut mirari haud liceat si, non modo dioecesis tuae clerus populusque, qui quidem sunt tibi beneficio devincti, sed etiam quotquot istic sunt, omnis ordinis, virtutis tuae spectatores honore te complectantur. Fruare igitur, tanta plaudentium stipatus corona, pietatis et observantiae fructu; illud considerans maiorem certe tot laborum tuorum remunerationem ab eo tibi esse expectandam « qui reddet unicuique secundum opera eius ». Nos vero, cum grates tecum sospitanti te Deo persolvamus, tum libenter istam faustitatem ex gratulatione Nostra cumulatam esse volumus: siquidem gratum Nobis est eos praecipuis paternae caritatis officiis ornare qui diu boni pastoris partes, ut tu fecisti, expleverint. Quare laetabilis diei mnemosynon ad te mittimus, quod simul voluntatem in te Nostram testetur, Deumque precantes ut salutariter tuis optatis respondeat, facultatem tibi facimus ut eo die, sollemni sacro perfunctus, nomine Nostro praesentibus benedicas, plenariam eisdem admissorum veniam proponens, consuetis condicionibus, lucrandam. Ac caelestium auspicem munerum peculiarisque benevolentiae Nostrae testem, tibi, dilecte fili Noster, tuisque omnibus apostolicam benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die IV mensis septembris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

IV

AD R. P. D. HENRICUM REIG Y CASANOVA, EPISCOPUM BARCINONENSEM, CUI MUNUS SUAE GERENDAE PERSONAE IN PROXIMO MARIALI CONVENTU DEFERT.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. - Dum sacra sollemnia Barcinone in nobilissima urbe, ob institutum ante annos DCC Deiparae nutu Mercedarium Ordinem, celebrantur, optimum sane iniistis consilium conventus ibidem, uti accepimus, habendi, quo marialis cultus cotidie magis promoveretur. Equidem gaudemus id ipsum vobis impensae esse curae quod ad salutarem christianae vitae et morum instaurationem summopere conferre perpetuo Ecclesia sancta experta est: qui enim vere Mariam diligit, idem virtutum quoque laude floreat necesse est. Opportune autem accidit ut in hac maxime asperitate temporum magnum Virginis patrocinium laboranti humano generi conciliare studeatis. Itaque dignam prorsus pietate vestra vos rem propediem agetis. Hoc enim habet hispanus populus, tamquam hereditate a maioribus sibi traditum, ut cum profitendae fidei ardore, tum singulari quadam in augustam Dei Matrem religione nobilitetur. Nos igitur, cum velimus conventum istum participando augere, Te his litteris eligimus qui eidem nomine Nostro praesideas. Tu vero, paterna qua sumus erga omnes qui convenient benevolentia, caelestium auspicem munerum apostolicam eis afferes benedictionem, quam tibi primum, venerabilis frater, amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XI mensis septembris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

V

AD VICTORIANUM S. R. E. CARD. GUISASOLA Y MENENDEZ, ARCHIEPISCOPUM TOLETANUM, NATALEM EPISCOPATUS QUINTUM ET VICESIMUM PROPEDIEM CELEBRATURUM.

Dilecte fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Quamquam in obsequio apostolicae Sedis concedere te nemini iam cognoveramus, valde tamen officium dileximus litterarum tuarum, in quibus significabas proxime tibi ob memoriam episcopatus tui abhinc XXV annis

initi haud plenum tibi fore gaudium, nisi Nosmet ipsi in tuae faustitatis partem veniremus. Venimus equidem perlibenter: idque non solum ut optato tuo, sed etiam ut mutuae voluntati in te Nostrae satisfaciamus. Novimus enim nihil te reliqui hoc toto tempore fecisse, quod ad agendam tuendamque Iesu Christi causam pertineret. Itaque haec tibi gratulantes promerita, illud magnopere a Deo petimus ut quam diutissime, ad suam gloriam animarumque salutem, pergat alacritatem tuam fovere. Quo autem in publicam pietatem fructuosior ista episcopalis tuae consecrationis commemoratio cedat, in eum diem tibi damus ut, sacro sollemniter peracto, papalem benedictionem adstantibus cum plenaria admissorum venia, usitatis condicionibus, largiaris. Ac caelestium auspicem munerum peculiarisque benevolentiae Nostrae testem, tibi, dilecte fili Noster, cunctoque tuo clero et populo, apostolicam benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XVII mensis septembris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

VI

AD PETRUM S. R. E. CARD. LA FONTAINE, PATRIARCHAM VENETIARUM, CUIUS OFFICIOSIS LITTERIS EX SACRA SPIRITUALIUM EXERCITIORUM SECESSIONE DATIS RESCRIBIT.

Dilecte fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Quae in proximis litteris, communiter cum pluribus de tuo clero ad Nos datis, significaveras, ea Nobis pergrata acciderunt, siquidem optimis digna filiis visa sunt. Cum enim statis divinarum rerum commentationibus una vacaretis, nihil fuit vobis antiquius quam conceptum inde animorum fervorem testimonio praeclarae vestrae in Nos pietatis cumulare. Profecto maxime in hac temporum inclinatione Nos consolatur sacerdotum bonorum diligentia; qui quidem sui memores officii, excitato saepius in secessione spiritu, incensiore in dies studio, cum Christi Vicario coniuncti, sancta obire ministeria contendant. In quo certe plurima etiam communis salutis spes continetur. Itaque vobis gratulamur vehementer; in primisque tibi, dilecte fili Noster, in cuius laude merito singularis quaedam pastoralis sollertia atque cura ponenda est. Vestrum erit, ut certe facietis, istam retinere alacritatem: Nos vero ut propositi vestri constantiam salutarium copia fructuum consequatur,

datorem munerum Deum enixe rogamus. Quorum auspicem paternaeque benevolentiae Nostrae testem, apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili Noster, et omnibus qui tecum convenerunt, amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XX mensis septembris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

VII

AD R. P. D. FIDELEM OLIVAS ESENDERO, EPISCOPUM AYACUQUENSEM, QUI DIOECESANAM SYNODUM PROPEDIEM COACTURUS ERAT.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Dioecesanam Synodum istic, te instante, propediem coactum iri, didicimus ex tuis litteris perlibenter. Gratulamur sane tibi hoc pastoralis sollertiae tuae documentum: experti enim novimus ex huiusmodi conventibus quam praeclara soleant, ad religionem fovendam disciplinamque roborandam, adiumenta exsistere. In id magnos certe usus afferet nuper promulgatus *Codex Iuris Canonici*, cui recte vos, ut scribis, synodales praescriptiones accommodare studebitis. Incumbite igitur alacriter in hoc tam salutare propositum, quod optime quidem auspicati estis insigni vestra in Vicarium Iesu Christi pietate observantiaque profitenda. Nos vero ut prospere, quod est in optatis, vestra consilia et studia cedant, opportunam vobis divinae benignitatis opem rogamus. Cuius auspicem praecipuaeque benevolentiae Nostrae testem, tibi, venerabilis frater, et omnibus qui coetibus intererunt, apostolicam benedictionem amanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die II octobris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

VIII

AD R. P. DOMINICUM MARIAM TAVANI, ORDINIS FRATRUM MINORUM CONVENTUALIUM VICARIUM GENERALEM, DE S. FRANCISCI CORPORE ABHINC CENTUM ANNIS IN HYPOGEO ASSISIENSIS BASILICAE INVENTO.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Cum ad christianos spiritus vulgo refovendos permultum Nos, aeque ac decessores Nostri, in franciscanis institutis inesse putemus, si quidem late in populis vigeant et floreant, - fuit enim miranda quaedam Iesu Christi imago Franciscus isque in perturbatione rerum huic non dissimili hominibus illuxit, - quidquid auspicato contingit quod memoriam renovet cultumque excitet sanctissimi Viri, id sane Nobis perlibentibus contingit. Praeclara huius generis occasio proxime aderit cum annus conficietur centesimus a sacro eius corpore invento; quod cum in hypogeo Assisiensis Basilicae, quae ecclesiarum vestri Ordinis mater est et caput, feliciter evenerit, recte vos quidem estis hanc rei faustitatem, quantum patiuntur tempora, commemoraturi.

Profecto dignissima res est quae illustribus pietatis ac laetitiae significationibus celebretur; valdeque Nobis probatur consilium vestrum ea celebriora sollemnia differendi in annum MCMXX, saeculo exeunte ex quo decessor Noster Pius VII, fel. rec., per Apostolicas Litteras *Assisiensem Basilicam* edixit « constare de identitate corporis nuper sub ara maxima « inferioris Basilicae Assisiensis inventi, illudque revera corpus esse « sancti Francisci Ordinis Minorum Fundatoris ».

Nos interea quo sacra sollemnia in triduum quae proximo mense decembri, non solum in vestra Assisiensi Patriarchali Basilica, sed etiam in ceteris aedibus tum vestris tum ceterarum franciscalium familiarum agentur, augustiora exsistant, damus ut quicumque eis sollemnibus interfuerint, toties indulgentiam VII annorum totidemque quadragenarum lucrentur; qui vero, rite confessi, sacra de altari libaverint, plenariam peccatorum veniam semel adipiscantur. Faveat communibus votis Patriarcha sanctissimus, hoc suis et alumnis et cultoribus impetrando, ut, iuste et pie viventes, plurimum ad societatis humanae salutem, pro sua quisque facultate, conferant. Ac caelestium auspicem munerum praecipuaeque benevolentiae Nostrae testem, tibi, dilecte fili, cunctaeque isti religiosorum familiae, apostolicam benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die IV mensis octobris, in festo sancti Francisci Assisiensis, MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

IX

AD R. P. D. IACOBUM STAMLER, EPISCOPUM BASILEENSEM ET LUGANENSEM, CETEROSQUE HELVETIAE EPISCOPOS, QUI PIETATIS IN APOSTOLICAM SEDEM TESTANDAE CAUSA COMMUNES DE MORE LITTERAS MISERANT.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Pro vestro Apostolicae Sedis studio fecistis ut, cum in aliud tempus differre conventum annuum statuissetis, tamen pietatis observantiaeque sensibus non omitteretis per communes litteras Nos prosequi. In quibus ante omnia commemoratio sane tristis inerat de Sedunensis Episcopi, collegae vestri pientissimi, obitu, quem quidem Nos vehementer vobiscum dolemus. Tum facere non possumus quin laudibus sollertiam vestram ornemus; quandoquidem in omnibus, quae agenda praecepimus vel suasimus, alacres vos semper atque promptos experti sumus. Ut nuper cum *Codicem Iuris Canonici* promulgavimus cumque in festum Apostolorum Principum sollemnem supplicationem indiximus: quo die non modo vos vestrumque clerum Nobiscum litavisse, sed populum etiam, ut scribitis, frequentem sacra de altari libasse, pergratum Nobis est perque iucundum. Quod autem gratos Nobis animos profitemini de captivis qui, Nobis instantibus, in finibus Helvetiae valetudinis causa custodiuntur, gratiam vicissim habemus vobis, venerabiles fratres, qui, urgente Christi caritate, ad ipsorum leniendos dolores mirificam Nobis operam navare consuevistis. Remuneretur vos Deus suorum copia munerum, precamur. Quorum auspicem praecipuaeque benevolentiae Nostrae testem, apostolicam benedictionem vobis, venerabiles fratres, vestrisque gregibus, amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XIII mensis octobris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS XV

X

AD LUDOVICUM NAZARIUM S. R. E. CARD. BÉGIN, ARCHIEPISCOPUM QUEBECENSEM, DE IIS QUAE SUMMUS PONTIFEX EX APOSTOLICI OFFICII CONSCIENTIA HOC BELLO GESSIT.

Dilecte fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Animus tuus, Nobis et huic Apostolicae Sedi singulariter deditus, omnis in eis tuis litteris apparet, in quibus gratias Nobis agens diligenter quod clarissimo viro finem diuturnae captivitatis impetravimus, occasione uteris ut universam instituti Nostri rationem, quae adhuc bello fuerit, attingas. Ea quidem apertior cuilibet et clarior est quam ut illustranda videatur. Exarserat iam per Europam hic armorum furor, quando ad Pontificatum maximum evecti sumus: cumque id incendium circumscribere Nobis non liceret, nedum restinguere, conari coepimus quod unum restabat, ut coniuncta huic tanto malo incommoda, quantum esset in Nobis, mitigaremus. Hinc illa excogitata Nobis, alia ex aliis caritatis officia variis miseriis angoribusque sublevandis: quae tu officia enumerans, iure affirmas Nos in iis tribuendis nullum inter belligerantes fecisse discrimen. Eodem consilio, quod universitati gentium salutare foret, ut caedes vastationesque finirentur, Nos, quotiescumque tempus visum esset, pacem, scilicet cum iustitia cohaerentem, suasisse, egregie defendis, dolens Patris vocem hortationemque neglectam tum praesertim, cum ea, quae sola viderentur esse posse rei componendae capita proposuisset. Equidem isto pacto caritati Nostrae esse responsum moleste tulimus; nam quis crederet futurum, ut quod a Nobis profectum esset munus paterni amoris ad homines inter se reconciliandos, id ipsum converteretur adversum Nos in materiam popularis odii? Quamquam hac in re non tam est miranda quorumdam improbitas qui Nos de studio alterutrius partis acriter in vulgus accusarint, quam multorum temeritas, qui vanissimae criminationi fidem adiunxerint. Iam vero hanc iudicii levitatem nequaquam in Canadensibus utriusque linguae catholicis esse reprehendendam, qui Nobiscum semper de hoc bello una et mente et voce consenserint, libentissime ex tuis quoque litteris cognoscimus; idque consentaneum est eorum in hanc Apostolicam Sedem summae observantiae ac pietati quam tu Nobis diserte confirmas. De hoc igitur solatio, quod amantissimi filii Nobis afferunt, volumus ipse eis, nomine Nostro, gratias persolvas. Quod ad ceteros attinet, non desperamus fore ut demum intelligant quanto in errore versati sint; habet enim omnino hoc veritas ut

nulla unquam vi possit adeo obscurari et deprimi, quin aliquando pulcrior emergat. Nos autem nihil pensi habentes quid homines, praeiudicatis opinionibus addicti, de Nobis iudicent, perseverabimus, quidquid pro apostolico officio debemus, exsequi, Eius nimirum freti praesidio qui nobiscum « omnibus diebus usque ad consummationem saeculi » se fore promisit. Auspicem divinorum munerum ac testem singularis Nostrae benevolentiae, apostolicam benedictionem tibi, dilecte filii Noster, universoque clero et populo Ecclesiae Canadensis amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XVI mensis octobris MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quinto.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I.

DESIGNATIO QUORUNDAM ORDINARIORUM PRO APPELLATIONE A METROPOLITIS.

Cum ex praescripto can. 1594, § 2, statutum sit ut « a causis in « prima instantia pertractatis coram Metropolita appellatio fiat ad loci « Ordinarium, quem ipse Metropolita, probante Sede Apostolica, semel « pro semper designaverit »,

Emus ac Rmus Archiepiscopus Mediolanensis designavit Ordinarium Papiensem.

Rmus Archiepiscopus Mutinensis, Ordinarium Regiensem in Aemilia.

Rmus Archiepiscopus Syracusanus Ordinarium Netensem.

Rmus Archiepiscopus Montisregalis, Ordinarium Agrigentinum.

Rmus Archiepiscopus Tolosanus, Ordinarium Carcassonensem.

Rmus Archiepiscopus Strigoniensis, Ordinarium Jaurinensem.

SSmus D. N. Benedictus PP. XV, audita relatione Emi Secretarii S. C. Consistorialis, designationes ut supra factas approbare dignatus est.

II.

PROVISIO ECCLESIARUM.

S. C. Consistorialis decretis, Ssmus D. N. Benedictus PP. XV has, quae sequuntur, ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

29 iulii 1918. — Titulari archiepiscopali ecclesiae Amidensi praefecit R. P. D. Ioannem Bapt. Pitaval, hactenus archiep. de S. Fide in America.

3 septembris. — Cathedrali ecclesiae Pictaviensi R. P. D. Oliverium Mariam de Durfort de Civrac de Sorge, hactenus episcopum Lingonensem.

24 septembris. — Cathedrali ecclesiae Lublinensi (ritus latini) R. D. Marianum Fulman, parochum S. Sigismundi loci *Czestochowo.*

— Cathedrali ecclesiae Podlachiensi seu de *Janow* (ritus latini), R. D. Ignatium Puzézdziecki, protonotarium apostolicum, vicarium generalem archidioecesis Varsaviensis.

24 septembris 1918. — Cathedrali ecclesiae Camenecіensi (ritus latini) R. D. Petrum Mankowski, iam parochum in civitate Kamenetz et officialem Curiae episcopalis Zytomiriensis.

29 septembris. — Cathedrali ecclesiae Rigensi (ritus latini), nuper instauratae, R. D. Eduardum O'Rourke, parochum ecclesiae S. Stanislai in civitate Petropolitana.

30 septembris. — Titulari episcopali ecclesiae Eucarpiensi R. D. Ernestum Seydl, antistitem urbanum, parochum imperialis et regiae domus Austriae.

— Metropolitanae ecclesiae Compsan., cui perpetuo unita est administratio ecclesiae Campanien., R. P. D. Carminem Cesarano, hactenus episcopum Octeriensem.

1 octobris. — Titulari episcopali ecclesiae Troadensi R. P. D. Antonium Bassani, hactenus episcopum Clodiensem.

7 *octobris.* — Metropolitanae ecclesiae Salisburgensi R. P. D. Ignatium Rieder, hactenus episcopum titularem Surensem et in eadem Salisburgensi ecclesia auxiliarem.

23 octobris. — Cathedrali ecclesiae Vilnensi, R. D. Georgium Matulewicz, moderatorem generalem Congregationis CC. RR. Marianorum ab Immaculata Conceptione B. Mariae Virginis.

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

NOMINATIONES

Brevibus Apostolicis nominati sunt:

12 augusti 1918. — *Episcopus coadiutor cum futura successione Vicarii Apostolici Insulae Fidgis* R. P. Carolus Iosephus Nicolas, e Societate Mariae.

24 augusti. — *Vicarius Apostolicus de Kasai Superiore* R. P. Augustus de Clercq, e Congregatione Cordis Immaculati B. M. V.

— *Vicarius Apostolicus Nigeriae Occidentalis* R. P. Thomas Broderick, e Societate Missionum ad Afros.

— *Vicarius Apostolicus novi Vicariatus Apostolici « de Betafo » in insula Madagascar* R. P. Franciscus Dantin, e Congregatione Missionariorum « de la Salette ».

— *Vicarius Apostolicus « de Fernando Poo »* R. P. Nicolaus Gonzalez Perez, e Congregatione Filiorum Cordis Immaculati B. M. V.

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

CAIETANA

MATRICITATIS

Benedicto Pp. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno tertio, die 10 augusti anni 1917, RR. PP. DD. Aloisius Sincero, Ponens, *Fridericus Cattani-Amadori et Petrus Rossetti, Auditores de turno, in causa* Caietana - Matricitatis, *inter Dñum* Valerianum Ferracci, *Abatem Parochum S. Angeli loci Valliscursae, repraesentatum per legitimum procuratorem Thomam Ambrosetti, advocatum, et Dñum* Hieronymum Ricci, *Abatem Parochum S. Mariae eiusdem loci, prius repraesentatum per procuratorem Thomam Ambrosetti, dein per seipsum iura sua dicentem, et Dñum* Ioseph De Bonis, *archispresbyterum S. Martini eiusdem loci, conventum, per seipsum iura sua dicentem, sequentem tulerunt definitivam sententiam.*

In oppido, cui nomen *Vallecorsa,* Caietanae dioeceseos, tres ab antiquo exsistunt ecclesiae parochiales, ecclesia scilicet S. Martini, ecclesia S. Angeli et S. Mariae: rector ecclesiae S. Martini archipresbyteri nomen obtinet, ceteri ecclesiarum rectores abbates vocantur.

Unicuique ecclesiae praeter rectorem duo alii sunt addicti sacerdotes, qui canonici appellantur, quique cum rectore quandam figuram capituli efformant; capitula autem trium ecclesiarum, veluti coalescunt in unum corpus seu capitulum.

Inter clerum trium ecclesiarum inde ab omni antiquitate adest quaedam societas seu communio, vi cuius clerici unius interveniunt in solemnitatibus alterius, alternative celebrant festivitates, et Missam canunt per turnum in singulis ecclesiis, certis tantum exceptis solemnitatibus. At quia communio est mater discordiarum, antiquissimae et graves pariter sunt inter tres ecclesias earumque clerum discordiae, ita ut heic

applicari possint, quae in casu consimili iam animadvertebat Cardinalis De Luca, nempe istam unionem seu societatem, quae antiquis temporibus charitatis, maiorisque cultus divini commendabilia habuit motiva, tractu temporis magnas attulisse discordias et aemulationes, adeo ut non solum ipsarum ecclesiarum clerici, sed etiam parochiani, seu illi de populo viventes inter cuiuslibet limites, ab infantia quandam naturalem contrahant aemulationem (*De Praeem. disc.*, 42, n. I).

Cum enim augerentur abusus in functionibus ecclesiasticis, iam ab anno 1679, die vero 5 ianuarii, inita fuit quaedam concordia, approbata et subscripta a rectoribus et canonicis trium ecclesiarum circa consuetudines observatas et observandas in functionibus ecclesiarum Valliscursae.

At anno 1688, mense maio, occasione praetensionis tunc excitatae ab abbate Sancti Angeli, Costantino Cimaroli, faciendi in dicta sua ecclesia functiones ecclesiasticas die Dominico Palmarum et Sabbato Maioris Hebdomadae, lis orta est, et plures testes, quorum testimonia infra expendenda erunt, formiter examinati fuerunt, donec, anno 1692, die 14 ianuarii, controversia composita fuit per concordiam seu transactionem, mediante publico instrumento exarato per acta notarii Bernardini Trapani, quo abbas et canonici Sancti Angeli perpetuis futuris temporibus observare ad unguem promiserunt quidquid servatum fuerat ab archipresbytero Sancti Martini, Andrea Cecio, et abbate Sancti Angeli, Andrea Cherubino eorumque antecessoribus « e a quello non contrave- « nire, sì nelle funzioni di Sabbato Santo e Domenica delle Palme, quali « sempre si sono fatte e si fanno nella chiesa di S. Martino, come anche « in tutte le altre funzioni ecclesiastiche, prerogative e ricognizioni, che « *ab antiquo* le si sono osservate », etc.

Ad dignoscendas vero istas consuetudines observatas ab archipresbytero Cecio et abbate Cherubino, anno 1693, die 18 iunii, ad instantiam archipresbyteri et canonicorum ecclesiae S. Martini rogata fuit a notario Francisco Dori attestatio abbatis et canonicorum S. Mariae, recensens praerogativas nonnullas et iura tunc usque servata favore ecclesiae S. Martini, quae attestatio maximi est momenti, ut infra patebit.

Deinde, ut praetermittamus quaestionem iam inde ab anno 1638 exortam circa sacras vestes, quibus induti abbates acciperent communes reliquias in ecclesia S. Martini easque processionaliter deferrent certis diebus, necnon alteram controversiam super iure exercendi iuria parochialia in domo gubernatoris Valliscursae et in ipso pro tempore gubernatore per abbatem Sanctae Mariae post sex menses a die accessus ad dictam terram Valliscursae, quae controversiae in possessorio in favorem

respective abbatum definitae fuerunt per sententiam A. C. die 1 decembris 1751 et sententiam S. R. Rotae die 26 februarii 1753 coram Canilliac, gravior eodem tempore existit controversia inter archipresbyterum et abbates, ab archipresbytero excitata, eo quod contenderet suam ad parochiam pertinere incolas quotquot habitarent continenter ad portas, non modo superiores oppidi, sed ad eas quoque quae sine dubio in aliis parochiis erant positae. Archipresbyter, per sententiam A. C. die 1 decembris 1750 latam, obtinuit manutentionem in possessione, vel quasi privative perpetuo exercendi iura omnia parochialia in omnibus et singulis domibus, et habitationibus extra moenia, extraque omnes et qualescumque portas terrae Valliscursae et in toto territorio Valliscursae extra eius moenia, sicut in diversorio, laniario et hospitali et eremitis, ac respective super advenis, et forensibus in praefato oppido intra ambitum illarum parochiarum, quae spectabant ad ecclesias Sancti Angeli et Sanctae Mariae spatio primorum sex mensium morantibus. Delata vero causa ad Sacram Rotam, quum sententia A. C. ob lapsum fatalium transiisset in rem iudicatam, disputatum est de causis restitutionis in integrum, ideoque acta est causa non solum super possessione, sed etiam super titulo, matricitatis nempe propriae vel impropriae titulo. At malo fato, non expectata decisione quae futuras quoque lite fortasse praecavisset, causa finem habuit per concordiam die 13 septembris 1753 initam, qua iura tum archipresbyteri tum abbatum aequo modo composita quidem fuerunt, sed novis discordiis et litibus patuit aditus.

Brevi autem abhinc tempore cum parochi Sancti Angeli et Sanctae Mariae postulassent a S. Congr. Concilii ut erigi posset in suis ecclesiis fons baptismalis, qui in una ecclesia S. Martini habebatur, latius et diffusius actum quoque est in ea causa de matricitate ecclesiae Sancti Martini; at S. Congregatio sententiis datis 28 februarii 1903 et 22 ianuarii 1904, parochiis Sancti Angeli et Sanctae Mariae fontem baptismalem concessit, salva tamen quaestione de matricitate.

Tandem, cum anno 1912 S. Congr. Concilii ad quaestiones componendas, quibus a saeculis clerus et populus Valliscursae divexatur, et ad pacem, si fieri posset, instaurandam inter archipresbyterum et abbates, visitationem apostolicam in dicto oppido indixisset, et apostolicus visitator inter alia proposuisset ecclesiam Sancti Martini non amplius appellandam esse matricem sed digniorem, modernus archipresbyter S. Martini querelas apud S. Congr. Concilii movit eo quod apostolicus visitator suae ecclesiae iura ac praesertim eiusdem matricitatem laesisset. Disputatum itaque est coram S. Congr. Concilii cum primis de matricitate sub dubio: ***An constet de matricitate ecclesiae S. Martini, in casu;*** at

S. Congregatio, die 14 martii 1914, respondit: *Ad mentem.* Mens est: « La chiesa di S. Martino continui ad aver l'appellativo di matrice, « salvo il diritto alle parti di far decidere la questione dal Tribunale « della S. Rota, *iuris ordine servato* ». Proposita autem iterum causa die 13 iunii eiusdem anni, S. Congregatio itidem edixit expectandam esse sententiam definitivam tribunalis S. R. Rotae circa matricitatem.

Commissa igitur N. S. O. hac causa, quae, ut ex dictis patet, implexa est atque difficilis, ea nunc definienda venit sub proposito et concordato dubio: *An et quo sensu constet de matricitate ecclesiae Sancti Martini, in casu.*

Nomen matricis non uno in sensu in iure accipitur, sed modo strictiorem modo largiorem habet significationem.

Ut autem praetermittamus matricitatem ecclesiae Cathedralis, quae in iure frequenter quidem appellatur matricitas propria, sed est potius ficta et privilegiativa, ut bene advertit De Luca (*Praeeminent.*, Summ. I, 13), tripliciter ecclesia solet dici matrix, quemadmodum idem De Luca explicat *De decimis*, disc. 12, n. 12-13;

« Primo nempe potius improprie..., quia ob parochiae amplitudinem « aliae erigantur vel destinentur ecclesiae inferiores, intra eius limites exi- « stentes, quarum servitio praeficiantur vicarii vel clerici, pro commodiori « exercitio curae et administrationis sacramentorum absque tamen earum « formali erectione in titulum. Et tunc quamvis istae ecclesiae vulgo « dici soleant filiales ipsaque parochia antiqua comparative dicatur matrix, « attamen ista est impropria locutio, quoniam vere non adest haec dif- « ferentia matris et filiae, sed parochia remanet in eius propria unitate, « istae vero ecclesiae inferiores dicuntur adiiutrices seu membra... Altera « est species matricis comparative ad alias parochias in loco existentes, « ab ea tamen independentiam habentes, quae tales dicuntur ratione « antiquitatis sive alicuius maioris praeeminentiae, et pariter improprie « matrix dicitur, quum aliae ecclesiae non sint filiae; sed potius dicitur « ecclesia maior seu prima in loco ad effectum ut ibi maiores solemni- « tates celebrari debeant, atque ad eam aliae inferiores accedere. Tertia « demum est species... in qua proprie una dicitur matrix comparative « ad alteram uti filiam, ubi scilicet ex una parochia efficiantur duae « vel plures, quoniam prima revera est aliarum mater, dum ex eius « territorii ac populi parte aliae efformatae sunt. Ideoque isti tres ter- « mini distinguendi veniunt ob longam distantiam, quae inter unum et « alium dignoscitur: neque ex eo quod aliqua ecclesia matricis nomen « seu aliquas praeeminentias habeat, indefinite matricitatis effectus resul-

« tant, cum istud nomen ad alias causas, ut supra, valeat referri, ideoque « diversi sunt effectus ».

Ita matricitatis sensu explicato, dubium propositum duas habet partes, quarum prima, an constet de matricitate ecclesiae Sancti Martini, eo tantum spectat utrum ecclesia S. Martini ius habeat ad nomen matricis, praescindendo nunc a quaestione matricitatis propriae vel impropriae.

Porro primam dubii partem quod spectat, procul dubio constat de matricitate ecclesiae S. Martini, deque eius iure ad nomen matricis.

Ut enim ex fere infinitis argumentis, quae in favorem matricitatis ecclesiae S. Martini militant, nonnulla tantum antingamus, testes omnes, qui annis 1689 et 1690 ex Commissione S. Congr. Rituum rite et recte examinati fuerunt, unanimi consensu ecclesiam Sancti Martini appellant matricem, ceteras autem filiales. Marcus Aurelius Rita, parochus ecclesiae S. Mariae, ita sub iuramento testatus est (14 martii 1690): « Depongo « come cittadino di detta terra, e sono più di 33 anni che sono abate « parroco di S. Maria di detta terra di Vallecorsa, so benissimo e ho « veduto che in detta terra sono tre chiese parrocchiali, una sotto il « titolo di S. Martino, che è la matrice così tenuta e stimata da tutti « i cittadini ..... un'altra sotto il titolo di S. Angelo che è filiale, ed « un'altra similmente filiale sotto il titolo di S. Maria, ora retta da me, « testimonio... E so ed ho veduto che in detta chiesa matrice di S. Mar« tino... E so che tutte le cose suddette sono notorie e da che io mi « posso ricordare le cose predette sono state sempre osservate, anzi da « persone più vecchie di me che sono state e sono in detta terra di « Vallecorsa ho inteso dire che così si è osservato da tempo immemo« rabile ... ». Caesarius Ianucci: « che in detta terra vi sono tre chiese « parrocchiali, una sotto il titolo di S. Martino, che è la matrice e pri« maria in detta terra di Vallecorsa, così da tutti comunemente tenuta « e stimata... e un'altra sotto il titolo di S. Angelo... che è filiale... e « un'altra similmente filiale sotto il titolo di S. Maria.... ».

Idem deposuerunt Franciscus Quattropani et Franciscus Mattia, canonici ecclesiae S. Mariae, in testimonio quod una cum Marco Aurelio Rita ediderunt die 3 aprilis a. 1689, Nicolaus Madeccia, Bonaventura Giuliani, Marcus Antonius Capirchio, etc. Et Honoratus Paganus, Notarius et Curiae Fundanae (cui tunc pertinebat Valliscursa) Cancellarius testatus est: « qualiter perquisitis libris Sacrarum Visitationim aliisque « originalibus scripturis Episcoporum Fundan. praeteritorum et prae« sertim ab anno 1599 usque ad annum 1687 inveni pluries et semper « in iis descriptam et denominatam Ecclesiam S. Martini terrae Vallis-

« cursae Fundan. dioecesis Baptismalem parochialem, Matricem et « maiorem ... ».

Dein supremi momenti est attestatio Abbatis et canonicorum Sanctae Mariae rogata a notario Francisco Dari die 18 iunii 1893, in sequelam transactionis initae die 14 ianuarii 1692 quam supra memoravimus et Statuta anni 1725. In illa Marcus Aurelius Rita, Canonicus Franciscus Quattropani et Rocchus Meliori testati sunt: « Primo. Qualmente « la Chiesa Archipresbiterale... sotto il titolo di S. Martino, come la più « antica, maggiore, e unica Battesimale *è stata sempre rispettata, nomi-* « *nata e tenuta comunemente senza contradizione alcuna Matrice rispetto* « *alle altre due parrocchiali di S. Angelo e di S. Maria di detta Terra*, « non solo da tutti universalmente ma anco da Vescovi *pro tempore*, e « come tale sempre ha goduto pacificamente ... *ab immemorabili tempore*, « di che non vi è memoria in contrario, e gode di presente rispetto alle « dette due altre parrocchiali ... fra l'altre prerogative e recognizioni ... ». In Statutis vero, quae sine contradictione referuntur ad annum 1725, quaeque inscribuntur: *Statuti, consuetudini, alternative e reciprocanze, che si praticano nelle Chiese di Vallecorsa* ... legitur: « Del resto la verità « è che delle tre chiese parrocchiali più volte menzionate, la chiesa più « antica, primaria e maggiore, è stata sempre stimata quella di S. Mar- « tino, alla quale i Vescovi *pro tempore* hanno dato anche il nome di « *Matrice*, e per tale è stata descritta in più e diverse scritture ... ». Iamvera cum attestatio illa producta fuerit ab ipsis parochis S. Mariae et S. Angeli anno 1748 coram A. C. Cincio et Amadeo, ab ipsis expetitum fuerit monitorium super dictae attestationis seu instrumenti executione et observatione, ab ipsis allegata fuerit in suo Summario in causa agitata penes Sacram Rotam anno 1753; cum item statuta haec fuerint: « Scritte e sottoscritte da noi al presente curati e canonici rispettiva- « mente delle tre Chiese Parrocchiali di detta Terra, per ordine di « Mons. Carrara, vescovo di Fondi ... », pronum est concludere et ipsos parochos S. Angeli et S. Mariae recognovisse in favorem ecclesiae S. Martini *denominationis Matricis*. Nec satis, id enim aperte fassi sunt in suis Scripturis, seu Restrictu coram S. Rota anno 1753: « *nam ea denominatio* (Matricis) *rite et recte illi ecclesiae potuit attribui circa honorificum* ».

Denominationem vero Matricis, qua ecclesia S. Martini gavisa est inde ab omni antiquitate *et a tempore immemorabili*, usque in praesens retinuit et retinet. Nam ut cetera argumenta omittamus, sicut antiqui Episcopi in relationibus Sacrarum Visitationum eam appellarunt Matricem, ut videre est in relationibus a. 1667, 1705, 1768, ita modernus archiepiscopus Caietanus eam Matricem denominat in ecclesiasticis pro-

visionibus a. 1914 et 1916. Statuta autem anni 1715, quae, uti supra notatum est, naturam induunt cuiusdam concordiae et conventionis inter partes usque in praesens vigorem obtinuerunt, et obtinent, salvis quibusdam modificationibus, quae ad quaestionem nostram non pertinent.

Enunciativae igitur per Ordinarios emissae in Sacris Visitationibus, et in provisionibus canonicis, testium depositiones et praedecessorum abbatum S. Angeli et S. Mariae repetitae confessiones sufficientem ad hunc effectum constituunt probationem (Pignatelli, *Consult.*, 109, n. 2, tom. 9; Scarfanton., tom. 3, addit. 21, n. 18 et seqq., addit. 22, n. 84; Rota, decis. 14, n. 1 et seqq.; decis. 483, n. 2 et seqq. coram Ansaldo, et *Recent. decis.*, 397, n. 2 et seqq., part. 13, etc.).

Ecclesiam vero S. Martini denominationem matricis obtinuisse et obtinere legitime, non vero per usurpationem, vel ex concessione abbatum, ex dictis evidens est, et constat ex ipsis Statutis atque praesertim ex immemorabili observantia. Nil enim tam certum est, quam quod in hac praeeminentiarum materia inspici, spectarique unice debent tum peculiaria cuiusque Ecclesiae statuta, Abb. in c. *Quod Clericis*, n. 23, *de Foro compet.*, Rota coram Innocentio X, decis. 265, n. 4, in *Hildesimen.* - *Comitiorum.*, 13 maii 1726, coram Gamasches, in *Bononien.* - *Statutorum*, 28 aprilis 1727 coram Ratto, etc. tum etiam speciales locorum antiquissimae consuetudines ex animadversis per Rotam in *Neritonen.* - *Praecedentiae*, super bono iure 3 iulii 1713 et *Cracovien.* - *Praecedentiae*, 15 februarii 1715 coram Scotto et in *Bisinianen.* - *Praeeminentiarum*, 27 ianuarii 1727, coram Calcagnino; nam observantia immemorabilis et consuetudo in hac praeeminentiarum materia totum facit et operatur, (Rota, decis. 102, n. 17 et 18, part. 10, dec. 87, n. 6, part. 17, decis. 781, n. 5, part. 18, decis. 99, n. 10, part. 19, tom. 1, ecc.), et consequenter observantia ista non solum attendenda est uti declarativa iuris ad nomen matricis, ut supra competentis ecclesiae S. Martini, sed tanquam eidem tribuens facultatem allegandi quemcumque titulum meliorem de mundo pro hac praerogativa matricitatis tuenda (Rota, coram Emerix, Iun. decis. 1188, n. 1, in *Troiana* - *Delationis Crucis super bono iure*, 10, dec. 1709 coram Aldrovando, in *Tranen.* - *Praeeminentiarum*, 23 iun. 1719, n. 9 coram Gamasches); atque vim legis obtinens (Rota, *Novarien.* - *Praeeminentiarum*, 26 iunii 1726, n. 25 coram Ratto).

Idemque ius ecclesiae S. Martini ad nomen Matricis confirmatur ex pluribus eiusdem praerogativis et praeeminentiis, quae etiam naturam specialis tituli praeseferre videntur. Ut enim nonnullas ex praecipuis eiusdem praerogativis recenseamus, quas partim olim privative obtinuit,

partim nunc etiam privative obtinet: *a*) ecclesiae S. Martini usque ad annum 1903 et 1904 ius fuit habendi exclusive fontem baptismalem; id vero summopere confert ad arguendam matricitatem seu maioritatem eiusdem ecclesiae, Rota in cit. *Novarien. - Praeeminentiarum*, coram Ratto, n. 15; *b*) in ecclesia S. Martini explebantur functiones Sabbati Sancti et Sabbati Pentecostes, ad quas convenire debebant alii duo parochi usque ad annum 1907, in ea exclusive fit etiam nunc celebratio festi et processionis in die Corporis Domini, quae processio in ecclesia S. Martini habet principium, ibique terminat. Processionem autem in solemnitate Corporis Christi praestantiorem omnium praerogativarum esse ad matricitatem convincendam, efficacissimumque argumentum matricitatis esse, firmat Rota in cit. decisione coram Ratto, n. 18 et 19; *c*) archipresbyter S. Martini usque ad annum 1914 exercuit iurisdictionem in incolas loci primis sex mensibus ex quibus advenerant, etsi hi residerent in territorio aliarum parochiarum: iste vero mos vigens in ecclesia parochiali comprobat illius Matricitatem respective ad alias ecclesias, ut firmat Rota in eadem decis. cit. coram Ratto n. 16-17.

Ad alteram dubii partem quod attinet, quonam sensu constet de matricitate ecclesiae S. Martini, utrum nempe sensu improprio an proprio, ante omnia animadvertere oportet iurisprudentiam canonicam sibi non constare in definienda matricitate proprie dicta.

Nam iuxta quamplurimas decisiones antiquae Rotae, matricitas vere et proprie dicta tunc habetur cum adest unica ecclesia, quae cum reliquis ecclesiis sibi subiectis et coadiutricibus unam ecclesiam formalem constituit, materialiter tantum divisam in praedictis subordinatis, erectis pro commodiore exercitio animarum, ita ut rector ecclesiae principalioris sit unicus habitualis parochus, ceteri vero Rectores simplices Vicarii in adiutorium curae animarum assumpti: Decis. 226, n. 1, 258, 272, n. 3. part. 1; 284, n. 10, part. 14; 281, n. 1, part. 15, etc., apud Scarfantonium, III, add. XXII, n. 39.

Iuxta alias vero decisiones rotales vera et propria matricitas speciem importat subiectionis et dependentiae unius ecclesiae, quae ab alia, tanquam e sinu matris processerit, et in eius adiutorium per viam dismembrationis nata fuerit; ut in *Nullius Putiniani - Praeeminentiarum*, 7 decembris 1731, n. 2; *Tirasonen. - Iurisdictionis et Praeeminent.*, 25 ianuarii 1734, n. 20, coram Crescentio.

At verius propria matricitas habetur cum: *a*) filialis parochia per viam verae et propriae dismembrationis a parochia matrice processit, ideoque *b*) filialis in titulum erecta est, et proinde *c*) omnino indepen-

dens est a matrice quoad exercitium curae animarum (De Luca, cit., *de decimis*, disc. 12, n. 12-13, *Summa praeeminent.*, I, n. 14-15, *Miscell.*, disc. 1, n, 31; Berardi, *Ius eccl.*, lib. III, diss. III, cap. III; Sebastianelli, *De re beneficiali*, n. 238). Et hoc sensu matricitas distinguenda est a dignioritate, quae acquiri etiam potest a filiali ecclesia erga matricem (Berardi, Sebastianelli cit., ib.).

Demum, iuxta plures alias rotales decisiones, matricitas vera et propria habetur quidem per viam dismembrationis ecclesiae filialis a matrice, sed insuper requiritur ut filialis dotata sit de redditibus et proventibus matricis. Ita coram Molines decis. 990, n. 3: « inter alia requi- « ritur quod sit dotata de redditibus et proventibus illius ». Et coram Crispo, decis. 28, n. 13: « ut autem aliqua ecclesia filialis dici possit, « deberet esse erecta praevia dismembratione partis parochiae, atque « cum participatione illius proventuum, his autem deficientibus, paro- « chialis ecclesia Matrix proprie nuncupari non valet ». Ita quoque in *Comen. - Funerum*, 17 aprilis 1702, n. 12, coram Mathoejo. Verum dotatio ecclesiae filialis ex parte matricis procedit tantum si reditus matricis sufficientes sint, nec aliquis reperiatur qui ecclesiam noviter ex dismembratione erectam velit dotare. Fagnano in cap. *Ad audientiam*, n. 31 et seqq. Quodsi matrix de suis bonis et redditibus filialem dotaverit, ius patronatus obtinebit, non quidem ratione dismembrationis seu matricitatis, sed ex causa dotationis, ad normam iuris communis (Fagnano, ib., n. 36, Santi, lib. III, tit. V, n. 102, etc.).

Stante igitur hac opinionum diversitate circa notionem verae et propriae matricitatis, caute procedendum est in alligandis auctoritatibus tum pro tunc contra veram et propriam matricitatem alicuius ecclesiae arg. De Luca, *De praeem.*, disc. 42, n. 14, etc.

Hisce praemissis, matricitatem veram et propriam eam intelligimus quae fit per veram et propriam dismembrationem alicuius ecclesiae, parochialis in casu nostro, vi cuius ecclesia parochialis noviter exurgens, erigitur in titulum, cum independenti exercitio curae animarum, sive filialis dotetur ex reditibus ecclesiae matricis, sive non, sive consequenter matrix ius patronatus in filialem habeat, sive non.

Porro hisce in definitis terminis contineri debet praesens controversia de matricitate ecclesiae S. Martini. Nam ecclesiae S. Angeli et S. Mariae omnino independentes sunt in exercitio curae animarum ab ecclesia S. Martini, ut ceterum ipsa Statuta anni 1725 agnoscunt: « I parroci delle altre due chiese non hanno veruna dipendenza dal- « l'Arciprete di essa matrice in quelle cose, che riguardano il loro « ufficio, esercitando le loro funzioni curali indipendentemente da ogni

« altro ». Item nullum ius patronatus ecclesia S. Martini habet aut habuit in ceteras ecclesias, ut eadem Statuta innuunt: « Si suppongono bensì « erette e dotate tutte e tre queste chiese dalla comunità suddetta (Val- « liscursae), mentre queste le stima di suo *ius patronato* », ecc.

Quaestio igitur de matricitate vera et propria ecclesiae S. Martini huc tandem reducitur, utrum ab ea ecclesiae S. Angeli et S. Mariae per viam dismembrationis processerint.

Iamvero dismembrationis factum probatur primo quidem ab originario dismembrationis documento, atque hoc deficiente probari quoque valet ab aliis signis et argumentis. Attamen adeo clara et univoca esse oportet huiusmodi signa et argumenta, ut nec alium sensum aut interpretationem recipere nec ad aliam causam referri omnino possint, arg. cit. *Nullius Putiniani*, etc. coram Crescentio, n. 3, 4; De Luca, *De Decimis*, disc. 12, n. 13, in fine; *De Parochis*, disc. 27, n. 9.

Nam inter signa, quae pro matricitate alicuius ecclesiae afferri solent, distinguenda sunt signa quae indicant retentionem reliquiarum antiqui dominii et iurisdictionis ecclesiae matricis (De Luca, *De praeeminent.*, disc. 42, n. 12) seu aliquorum iurium parochialium vel reliquiarum retentionem (De Luca, *Summa praeeminent.*, I, n. 15) uti sunt ius funerandi, ius decimandi (De Luca, ib.) vel signa antiquae subiectionis et recognitionis erga Matricem uti praeter decimas etc., (De Luca, *De parochis*, disc. 36, n. I) sunt annuus canon seu census (Fagnanus, in cap. *Ad audientiam*, n. 8) oblatio cerei singulis annis in die solemnitatis (De Luca, *De praeeminent.*, disc. 42, n. 8, *De parochis*, disc. 36, n. 1; Wernz, *Ius Decret.*, tom. II, tit. XIII, n. 265), a signis simpliciter reverentialibus, quae nempe simplicem prerogativam et praeeminentiam important. Illa vocari possunt *signa recognitionis*, haec *simpliciter reverentialia*, arg. Scarfanton, II, lib. IV, tit. XI, n. 2 et 3; De Luca, *De parochis*, disc. 36, n. 8, etc.

Illa in genere et ut plurimum sunt signa univoca verae et propriae matricitatis, haec signa tantum aequivoca; iis accensentur, uti dictum est, ius funerandi et ius decimandi, ius census annui vel cerei et similia; his autem accensentur praerogativae Fontis baptismalis, functionum Sabbati Sancti et Sabbati Pentecostes, benedictionis Palmarum et processionis in die Corporis Christi et similia. Illa enim signa supponunt totum territorium antiquitus pertinuisse ad matricem, atque per dismembrationem eius partis de novo erectam esse aliam ecclesiam, intra cuius limites propterea mater aliqua iura parochialia prae suae dignitatis vel maiestatis conservatione retineat (De Luca, *De praeeminent.*, disc. 42, n. 12, *Summa de decimis*, II, n. 16); haec autem signa non necessario

arguunt veram et propriam dismembrationem ideoque veram matricitatem, sed explicari quoque possunt per matricitatem illam magis remotam et impropriam, resultantem ex eo quod vel ratione antiquitatis, vel ex alio respectu esset ecclesia maior in loco (De Luca, *De praeeminent.*, disc. 42, n. 12, 14, 15; *Summa praeeminent.*, I, n. 16; Rota *in Novarien.* cit. *Praeeminent.* coram Ratto; Scarfanton., tom III, add. XXII, n. 9 et seqq.). Hinc est quod illa signa dicantur quoque inducere quandam subiectionem et dependentiam remotam filialis erga matricem, scilicet tantum quoad superioritatis recognitionem, non autem quoad exercitium curae animarum, haec vero nullam prorsus subiectionem et dependentiam, sed tantum reverentiam importent (De Luca, *De praeeminent.*, disc. 43, n. 11, *Summa praeeminent.*, I, n. 14, 15, Miscell., disc. 1, n. 31; *De parochis*, disc. 40, n. 4; Scarfanton., tom. II, lib. IV, tit. XI, n. 3, tom. III, add. XXII, n. 10).

Diximus superius *in genere et ut plurimum*. Nam sicut, absolute loquendo, fieri potest ut ecclesia matrix in filialem ab ipsa per dismembrationem procreatam, sibi in limine erectionis filialis non reservaverit nec ius decimandi (De Luca, *Summa Decim.*, II, n. 16) nec ius funerandi, nec ullum verum et proprium ius, De Luca, *Summ. praeeminent.*, I, n. 15 ibi.: « In triplicem autem subalternam matricitatis, ac respective filia- « tionis speciem ista subdistinguitur, unam scilicet ubi sola ratio ori- « ginis et procreationis, alio iure non retento, hanc filialitatem indu- « cat »: ita fieri potest ut aliqua ecclesia, alio titulo et alia ex causa, puta ex praescriptione vel privilegio aliqua ex his iuribus obtinuerit. Ita e converso fieri potest ut ecclesia aliqua in filialem ab ipsa per dismembrationem procreatam sibi reservaverit tantum fontem baptismalem vel aliqua ex iis praerogativis, quae supra diximus signa aequivoca. Hinc est quod si de facto dismembrationis aliunde constet, istae praerogativae, quamvis in se sint tantum signa aequivoca, referri debent ad dismembrationem, tamquam ad suam causam (De Luca, *De parochis*, disc. 40, n. 4 et seqq.); si vero de dismembrationis facto aliunde non constet, ex his tantum concludenter nequeat probari vera et propria matricitas.

Quare, si de facto dismembrationis non constet, probatio verae et propriae matricitatis ex signis et indiciis ita difficilis est, ut Scarfantonius, etsi ad notionem verae et propriae matricitatis non requirat dotationem ex parte matricis (tom. II, lib. IV, tit. XI, n. 2, tom. III, add. XXII, n. 40), tamen quoad probationem matricitatis ponat tamquam regulam generalem quod in casu quod aliqua Ecclesia sit certis limitibus separata et habeat proprium Rectorem cum titulo collativo et

perpetuo ... vel non constet de fundatione vel dotatione ipsius ecclesiae, praevia dismembratione partis parochiae et bonorum ecclesiae, quae iura matricitatis praetendit, numquam potest inferri quod verificetur prima vel secunda species matricitatis ... solumque maioritas et dignioritas ecclesiae operatur circa dicta reverentialia, iuxta normam consuetudinis, etc., tom. II, ib., n. 7-10; tom. III, ib., 47-48. Cui sententiae etsi subscribere ex dictis non possimus, tamen certum est hanc materiam non esse capacem regulae generalis, quae cuicumque casui pariformiter et indefinite applicanda sit (De Luca, *De praeeminent.*, disc. 42, n. 8), ideoque istas quaestiones facti potius quam iuris esse, certam ac uniformem non habentes regulam, pro singulorum casuum qualitate ac circumstantiis decidendas (De Luca, *De decimis*, Summ. II, n. 16, *De decimis*, disc. 12, n. 9, *De parochis*, disc. 40, n. 4, etc.).

Hisce positis, praesens controversia de matricitate proprie vel improprie dicta ecclesiae S. Martini paucis expediri potest.

Nam primo quidem nullum authenticum documentum de originario facto dismembrationis allatum est, nec afferri potest (Statuta a. 1725): attestationes vero quae huic facto referuntur, informes sunt vel inefficaces, atque satis eliduntur per contrarias attestationes, praesertim per relationem Visitationis Sacrorum Liminum anni 1728, ibi: « Aucto exinde « hac in Terra populo, aedificiisque dilatatis, *adiunctae* fuere aliae Paro- « chiales duae », etc.

Quoad signa vero et indicia, ecclesia S. Martini nullum praesefert ex iis signis quae superius diximus esse in genere et in plurimum univoca in favorem Matricitatis verae et propriae. Non enim habet vel unquam habuit ius decimandi, vel ius funerandi intra limites aliarum parochiarum; numquam item habuit ius ad canonem vel censum annuum, vel ad annuam recognitionem eius remotae superioritatis per oblationem cerei, vel similia (Statuta anni 1725). Nec tamquam signum recognitionis seu tributi considerari potuerunt vel possunt fasciculi palmarum, quos abbates S. Angeli et S. Mariae relinquebant in ecclesia S. Martini in Dominica Palmarum post benedictionem, ut ceterum agnovit et saltem extraiudicialiter confessus est, dum agitabatur causa apud S. Rotam a. 1750-1753, archipresbyter S. Martini Horatius Gaioni in sua epistola die 22 sept. anni 1750 data, ibi: « il lasciare che si fa portione di palme « a S. Martino non potrà mai essere segno di tributo ... ed al più dovrebbe « essere segno di preeminenza ... e c'è un'altra ragione naturale di lasciare « le dette Palme ... ».

Ceterae vero praerogativae quibus gaudet, vel antiquitus gavisa est ecclesia S. Martini, per se et absolute loquendo, sunt signa aequivoca,

seu probant quidem et demonstrant Matricitatem saltem impropriam, non vero rigorose demonstrat Matricitatem vere et proprie dictam.

Ita nomen Matricis et respective filialis in quo summe contendit modernus archipresbyter; nam vocabulum matricis « est aequivocum id « non concludens pernecesse, utpote referibile ad quamdam maiorem « praeeminentiam, quod scilicet esset ecclesia ratione antiquitatis vel « ex aliis circumstantiis maior », De Luca, *De parochis*, disc. 27, n. 9, et *De decimis*, disc. 12, n. 13, in fin., Rota in cit.; *Novarien.*, coram Ratto n. 4, 5.

Idem dicendum de retentione fontis baptismalis usque ad a. 1904. Nam etsi fons baptismalis plerumque accenseatur signis matricitatis (Fagnano cit., in cap. *Ad audientiam*, n. 8, Berardi cit. ib., Scarfanton., tom. III, add. XXII, n. 40, etc.), tamen non concludit necessario nisi matricitatem impropriam seu maioritatem, De Luca, *De parochis*, disc. 38, n. 10; S. C. Concil. in *Boianen.-Iurium parochialium et praeeminentiarum*, 24 maii 1732; in *Ferentina-Matricitatis et fontis baptismalis*, 18 martii 1797, Scarfanton., tom. II, lib. IV, tit. XI, n. 12, tom. III, add. XXII, n. 20; Rota in cit. *Novarien.*; coram Ratto, n. 15, etc.

Item matricitatem tantum impropriam non vero matricitatem vere et proprie dictam demonstrant coeterae praerogativae, quas archipresbyter S. Martini urget, uti quod archipresbyter S. Martini agnoscatur tamquam caput cleri et capituli, si tamen vere et proprie nomen capituli meretur unio illa sociativa cleri trium ecclesiarum (Statuta anni 1725) et quod archipresbyter praesideat et ceteris rectoribus praeferatur in sessionibus seu coetibus (Scarfanton., tom. II, lib. IV, tit. XI, n. 4, tom. III, add. XXII, n. 43, Rota in cit. *Novarien.*, coram Ratto, n. 21, etc.); uti quod in ecclesia S. Martini unice explerentur functiones Sabbati Sancti et Sabbati Pentecostes, ad quas convenire deberent alii duo parochi usque ad annum 1907 (Scarfanton., tom. III, add. XXII, n. 20, Rota, ib. cit., *Novarien.*, n. 13, etc.); quod festum Ssmi Corporis Christi cum solemni processione fiat tantum ab ecclesia S. Martini (Scarfanton., tom. III, add. XXII, n. 18, Rota in cit. *Novarien.*, n. 19, etc.), quod processiones generales aut indictae a Superioribus, incipiant vel inciperent ab ecclesia S. Martini, cuius unica crux elevatur vel elevabatur (Attestatio 18 iunii 1893; Statuta anni 1725), De Luca, *Summ. praeeminent.*, I, n. 16; Rota, in cit. *Novarien.*, n. 22, 23; quod usque ad annum 1914 archipresbyter exerceret iurisdictionem in incolas loci primis sex mensibus ex quibus advenerant, etsi hi residerent in territorio aliarum parochiarum, Rota in cit. *Novarien.*, n. 16 et 17, etc., et similia.

Nec dismembrationem concludenter probat quod in una ecclesia

S. Martini asservatum fuerit, ut asseritur, SSmae Eucharistiae Sacramentum; nec quod in signum huius praerogativae Confraternitas Sanctissimi Sacramenti, quae in ecclesia S. Martini erecta est, subministret vel subministraverit oleum, etc., aliis ecclesiis, sicut ceterum iam recognoverat archipresbyter S. Martini Horatius Gaioni in sua epistola diei 19 septembris 1750: « La Confraternita del Santissimo è corpo sepa- « rato, e se dà l'olio e la cera alle altre chiese per le lampade del ciborio « e del santo Viatico, fa la questua per tutte tre le parrocchie ... che « può sopportare questo peso, che non puol indurre mai rigorosa matri- « cità in S. Martino ».

Nec idem assumptum probat iurisdictio, quam praetendebant archipresbyteri in ecclesiis ruralibus, et ius quod nunc habet praedicandi in iisdem ecclesiis, nam iterum Gaioni, ibi: « Nè le prerogative che ha « nelle chiese rurali possono militare a favore ... posciachè in esse non « v'ha alcun dominio l'arciprete, ma sono padronali della Comunità e « recettizie dei preti semplici, che le governano ed offiziano, anche indi- « pendentemente dal capitolo, e benchè in alcune feste vi assista l'arci- « prete nel primo luogo tra suoi, questo non avviene *ratione dominii*, « ma precede *ratione facultatis* che ha il capitolo d'intervenirvi in corpo; « ... per questo fa lui la funzione di predicare per l'invito dell'offerta », etc. Sicut nil probat unio beneficii S. Rochilli: « L'unione del beneficio di « S. Rochillo non merita alcuna considerazione, mentre è cosa, che *est* « *in facultatibus* dell'Ordinario in conformità del Concilio Tridentino » (Gaioni, in epistola diei 22 septembris 1750).

Nec dismembrationem probat iurisdictio archipresbyteri quoad domum gubernatoris, advenas, vectigalium, et milites extra stationem degentes, quam S. Congr. Rituum, die 22 ianuarii 1841 confirmavit ad formam constitutionum anni 1725 et decis. S. Rotae diei 26 febr. 1753. Haec enim iurisdictio referri potest ad alium titulum ex gr. ad praescriptionem, ut sat innuitur in ipsa sententia S. Rotae.

Neque postremo dismembrationem concludenter probat sententia A. C., d. 1 dec. 1750, supra allata, qua ecclesia S. Martini obtinuit manutentionem in possessione seu quasi privative perpetuo exercendi omnia et singula iura parochialia in omnibus et singulis domibus et habitationibus ubicumque positis et in posterum aedificandis extra moenia et extra portas omnes et qualescumque terrae Valliscursae et in toto ipso territorio extra moenia, etc., cuius iurisdictionis nullam aliam dari posse rationem archipresbyter putat, quam reservationem in limine dismembrationis. Nam: 1) non potuit haec reservatio fieri in limite dismembrationis, quae praetenditur, quia, ut advertebant statuta anni 1725:

« È da sapersi ancora come da pochi anni in qua ai tempi nostri sono « state fabbricate molte case suburbie, site e poste fuori il recinto della « terra, le quali se mai venissero ad essere abitate, nascerebbe lite fra « i parroci sopra i giussi parrocchiali; stante che alcune di dette case « stanno più vicino alla chiesa di S. Martino, altre più vicino a quella « di S. Angelo, ed altre più vicino a quella di S. Maria. Onde si aspetta « che Monsignore dichiari a qual chiesa appartenghino, etc. »; 2) Reservatio illa absurda fuisset, quia aperte contraria ipsi causae dismembrationis; 3) Sententia A. C. lata fuit in solo possessorio, in quo non quaeritur de iustitia vel iniustitia, sed attenditur nudum factum possessionis: cum autem lis transacta fuit per concordiam initam die 13 septembris a. 1753, in ea non tantum praetensa dismembratio nec explicite nec implicite recognita fuit, sed iura trium parochiarum aequo modo inter se quoad domus illas composita fuerunt.

Illud tamen concedendum est archipresbytero, dismembrationem esse valde verisimilem, nam loci trium parochiarum, aliaeque circumstantiae hanc possibilitatem reddunt verisimilem, iuxta casum quem ponderat De Luca, *de decimis,* disc. 10, n. 10. Immo, quod mirum est, abbates ipsi in controversia penes Rotam a. 1753 admittebant quod « haec parum commoda terrae conditio, simulque magna frequentia « populi ... a tempore, cuius nulla extat memoria, tulit exegitque ut « animarum cura *divideretur,* in tres distinctas parochias. ... ». Verum praetermissa hac assertione quae ad vim probationis non assurgit, haec possibilitas minuit quidem aut aufert resistentiam iuris ad matricitatem ecclesiae S. Martini, quae ita antiquitus potuerit esse unica et consequenter matrix per viam dismembrationis, at non dat certam probationem antiqui status et dismembrationis (De Luca, ib.), neque per se ut patet, quia ab esse ad factum non valet illatio, neque iuncta simul cum praerogativis et signis supra allatis, quae utpote solum reverentialia, sunt aequivoca, et probant tantum matricitatem impropriam.

Neque stante hac possibilitate sequitur quod minus stricte et rigorose procedendum sit in probanda matricitate ecclesiae S. Martini, nec sint rigorose criticandi sint singuli actus praeminentiales iuxta ea quae idem De Luca disputat in casu ponderato per discursum 40, *De parochis,* n. 4 et 7, nam hoc in casu respiciente ecclesiam S. Laurentii in Damaso, constabat aliunde de facto dismembrationis, ideoque introibant termini causae universalis, ut probatio et possessio aliquorum actuum sufficiat pro aliis cadentibus sub eadem causa universali tamquam sub eadem radice. At in casu nostro agitur de probanda ipsa universali causa, seu dismembratione et matricitate.

Ceterum etiam si daremus ecclesiam S. Martini esse vere et proprie Matricem per viam dismembrationis, non tamen plus iuris ipsa pro se praetendere posset, quam nunc habet. Matricitas enim alicuius ecclesiae, illa quoque quae vere et proprie est talis, seclusis iuribus quae matrix sibi in limine dismembrationis reservaverit, honorificam tantum importat praeeminentiam (De Luca, *Miscellanea*, I, n. 31, *De parochis*, disc. 33, n. 8, disc. 36, n. 6, *De benefic.*, Summ. XXVIII, n 219, etc.).

Cum autem praerogativae, quibus gaudet ecclesia S. Martini, honorificam tantum importent praeeminentiam, factum originariae dismembrationis fit quaestio mere historica, nullam particularem habens iuridicam consequentiam, quae proinde a foro nostro est aliena.

Quae cum ita sint, supervacaneum est expendere argumenta quae tum contra matricitatem propriam, tum contra impropriam ecclesiae S. Martini affert egregius advocatus abbatis S. Angeli.

Is enim matricitatem propriam impugnat potissimum quia filiales ex reditibus matricis dotatae non sunt: quamvis autem hoc argumentum non sit concludens necessario, certum tamen est quod, deficiente dotatione, deficit argumentum potissimum pro matricitate vera et propria.

Dum autem impugnat etiam matricitatem impropriam « in quanto « la chiesa di S. Martino non ha la prerogativa delle solennità mag- « giori ... e se le abbaziali accedono a S. Martino, per il principio della « reciprocanza, S. Martino deve accedere alle abbaziali » ipse praeterit omnes praerogativas quae citra quamlibet « *reciprocanza* », aut « *alternativa* » indubie competunt ecclesiae S. Martini, quasque supra expendimus.

Ceterum vel ipsi abbatum praedecessores in causa acta coram S. Rota, a. 1753 non impugnabant matricitatem hanc latiorem et impropriam, continentem dumtaxat ius honorificum.

Hisce omnibus in iure et in facto rite diligenterque perpensis, Nos infrascripti Auditores de turno, pro Tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, Christi nomine invocato, dicimus, declaramus et definitive sententiamus, proposito dubio respondentes: ad primam partem, *affirmative*, seu *constare de matricitate ecclesiae S. Martini in casu*; ad secundam partem: *quatenus importat honorificam tantum praeeminentiam*; seu *constare de matricitate ecclesiae S. Martini, quatenus importat honorificam tantum praeeminentiam.*

Expensas autem compensatas volumus inter archipresbyterum et abbatem S. Angeli.

Ita pronunciamus et definitive sententiamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut executioni man-

dent hanc nostram definitivam sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum canonum et praesertim cap. 3 Concilii Tridentini, sess. XXV, *de Ref.*, iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint. [1]

Romae, in sede Tribunalis die 10 augusti 1917.

Aloisius Sincero, *Ponens.*
Fridericus Cattani-Amadori.
Petrus Rossetti.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria S. Romanae Rotae
Sac. T. Tani, *Notarius.*

[1] Ab hac sententia neutra pars appellavit.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

1° ottobre 1918. Mons. Sebastiano Nicotra, arcivescovo titolare di Eraclea e Nunzio Apostolico del Cile, *Nunzio Apostolico presso la Real Corte del Belgio.*

10 » » Il Revmo P. Ladislao Marszalkiewicz, dei Resurrezionisti, *Consultore della Commissione Pontificia per la interpretazione del Codice di Diritto Canonico.*

26 » » L'Emo signor Cardinale Tommaso Pio Boggiani, *Protettore dell' Istituto delle Figlie di N. S. di Misericordia di Savona.*

30 » » Mons. Giovanni Tacci, arcivescovo titolare di Nicea, Suo Maggiordomo, *Prefetto dei Sacri Palazzi Apostolici.*

» » » Mons. Giuseppe Guerri, *Reggente della Dataria Apostolica*, con diritto a far parte della Nobile Anticamera Pontificia in qualità di Cameriere Segreto Partecipante.

Con Brevi Apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Protonotari Apostolici ad instar participantium:

18 giugno 1918. Mons. Giorgio Hilpisch, della diocesi di Limburgo.

2 ottobre » Mons. Casimiro de Skirmunt, residente a Roma.

15 » » Mons. Giuseppe de Freitas Machado, dell'archid. di Olinda.

Prelati Domestici di S. S.:

18 giugno 1918. Mons. Francesco I. Van Antwerp, della diocesi di Detroit.

» » » Mons. Emanuele B. Ledvina, della diocesi d'Indianapoli.

21 » » Mons. Pietro I. Sheridan, della diocesi di Erie.

17 settembre » Mons. Giuseppe Stourton, della diocesi di Nottingham.

27 » » Mons. Pietro Cisco, del Patriarcato di Venezia.

29 » » Mons. Matteo Damm, della diocesi di Spira.

18 ottobre » Mons. Bartolomeo Giuganino, dell'archidiocesi di Torino.

» » » Mons. Giuseppe Costa, della medesima archidiocesi.

ONORIFICENZE

Con Brevi Apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Gran Croce dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

24 settembre 1918. Al sig. barone Hans von Lassberg, Gran Ciambellano della Corte di Baviera.

La Commenda con Placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

23 settembre 1918. Al sig. Alessio Lira Infante, dell'archidiocesi di Santiago del Cile.

5 ottobre » Al sig. Giovanni Tietmann, della diocesi di Paderborn.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

10 settembre 1918. Al sig. Girolamo Gozo, della diocesi di Savona.

15 » » Al sig. Giovanni Truijen, della diocesi di Ruremonda.

29 » » Al sig. prof. Guglielmo Killing, della diocesi di Münster.

2 ottobre » Al sig. Annibale Marsigli, dell'archidiocesi di Bologna.

23 » » Al sig. avv. Nazareno Ferrata, di Roma.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

2 settembre 1918. Al sig. Pietro Martinucci, di Roma.

4 » » Al sig. Pietro Federici, di Roma.

23 » » Al sig. Ignazio Irarrázaval, dell'archidiocesi di Santiago del Cile.

1 ottobre » Al sig. dott. Celestino Baldi, dell'archidiocesi di Bologna.

9 » » Al sig. Armando de la Villardière, della diocesi di Grenoble.

11 » » Al sig. Giovanni Gommaire van der Linden, della diocesi di Harlem.

12 » » Al sig. Eugenio Goulmy, della diocesi di Bois-le-Duc.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

7 settembre 1918. Al sig. Francesco Tedeschi, sottotenente della Guardia Palatina d'onore.

5 ottobre » Al sig. Carlo Schleppinghoff, della diocesi di Paderborn.

» » » Al sig. Pietro Weinen, della medesima diocesi.

La Gran Croce dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

24 settembre 1918. Al sig. Alessandro Gallinal, dell'archidiocesi di Montevideo.

La Commenda dell' Ordine di S. Silvestro Papa:

16 settembre 1918. Al sig. Girolamo De Avellar Figueira De Mello, Segretario della Legazione del Brasile presso la S. Sede.

19 ottobre » Al sig. Ottavio Stanislao Dorchot, dell'archid. di Cracovia.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

13 agosto 1918. Al sig. Norberto Iedina, dell'archidiocesi di Serajevo.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

Con Biglietti di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari di S. S.:

29 maggio 1918. Mons. Elia Violoni, della diocesi di Serajevo.
7 giugno » Mons. Augusto Guadagnini, della diocesi di Trento.
27 settembre » Mons. Ferdinando Nothen, della diocesi di Münster.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

15 giugno 1918. Mons. Michele Paolinović, della diocesi di Macarsca.
» » » Mons. Vladimiro Bakotić, della medesima diocesi.
» » » Mons. Matteo Biović, della medesima diocesi.
» » » Mons. Antonio Sare, della diocesi di Sebenico.

NECROLOGIO

11 maggio 1918. Mons. Ernesto Angiulli, vescovo titolare di Augusta.
19 luglio » Mons. Giuliano Tommasuolo, vescovo titolare di Efesto.
4 ottobre » Mons. Edoardo Gastone Pöttickh de Pettenegg, arcivescovo titolare di Damiata.
6 » » Mons. Giovanni Régine, arcivescovo di Trani e Barletta.
12 » » Mons. Giovanni Battista Biolley, vescovo di Tarantasia.
15 » » Mons. Lorenzo Chieppa, vescovo di Lucera.
21 » » Mons. Carlo Francesco Turinaz, vescovo di Nancy e Toul.
24 » » Mons. Pietro Paolo Camillo Moreschini, arcivescovo di Camerino.
» » » Mons. Tiburzio Hajdu, O. S. B., arciabate di S. Martino in S. Monte di Pannonia (Ungheria).